

Sygn. akt IV U 441/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 maja 2019 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Natalia Lipińska

Protokolant: stażysta Anna Klich

po rozpoznaniu w dniu 20 maja 2019 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania R. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 11 kwietnia 2018 nr (...)

oraz z dnia 16 kwietnia 2018 roku (...)

w sprawie R. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o przeliczenie kapitału początkowego i wysokość emerytury

1. zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że przyznaje odwołującemu się R. S. prawo do przeliczenia emerytury z uwzględnieniem

w kapitale początkowym okresu zatrudnienia na eksporcie w Libii od 7 czerwca 1979 roku do 9 czerwca 1981 roku, przy przyjęciu za powyższy okres wynagrodzenia zastępczego z kart wynagrodzeń S. G. (1),

2. umarza postępowanie w zakresie uwzględnionym wydaniem przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzji z dnia 18 czerwca 2018 roku

i 19 czerwca 2018 roku,

3. w pozostałym zakresie oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 441/18

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 20 maja 2019 r.

Decyzją z dnia 11 kwietnia 2018 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie przepisów ustawy z dnia

17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

(Dz. U. z 2016 r. poz. 887), ustalił R. S. wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. w kwocie 25.038,20 zł. Podstawę wymiaru kapitału początkowego wyliczył na 436,35 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału

początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1974 r.

do 31 grudnia 1983 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 35,74%. Podstawę wymiaru kapitału organ rentowy ustalił w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przez kwotę bazową, tj. 1.220,89 zł. Obliczając wysokość kapitału początkowego, ZUS uwzględnił ubezpieczonemu 4 lata, 3 miesiące

i 25 dni okresów składkowych. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyliczył na 32,65%.

Decyzją z dnia 16 kwietnia 2018 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 4 kwietnia 2018 r., przyznał R. S. emeryturę od dnia 1 kwietnia 2018 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Wysokość emerytury ustalona została według zasad określonych w art. 26 ustawy emerytalno-rentowej. Podstawę obliczenia świadczenia stanowiła kwota składek

na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowiła równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwota składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 14.395,86 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego: 94.545,59 zł, zaś średnie dalsze trwanie życia: 206,40 miesięcy. Emeryturę wyliczono na kwotę 527,82 zł brutto.

Do obliczenia emerytury przyjęto średnie dalsze trwanie życia wynikające z tablicy trwania życia obowiązującej w dniu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, ponieważ okazało się dla ubezpieczonego korzystniejsze, tj. niższe niż średnie dalsze trwanie życia ustalone na podstawie tablicy trwania życia obowiązującej w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę. Emerytura okazała się niższa od najniższej emerytury, która wynosi 1.029,80 zł brutto. Emerytura ubezpieczonego nie została podwyższona do najniższej emerytury, ponieważ wnioskodawca nie udowodnił łącznie okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 25 lat.

Odwołanie od tych decyzji wniósł R. S. domagając się ich zmiany

i przeliczenia zarówno kapitału początkowego, jak i emerytury przy uwzględnieniu w stażu pracy okresów zatrudnienia od 5 września 1978 r. do 6 czerwca 1979 r. i od 6 czerwca 1979 r. do 28 lipca 1981 r. W uzasadnieniu odwołujący podał, że w Kombinacie Budowlanym (...) został zatrudniony w dniu 5 września 1978 r. na stanowisku ślusarza, co potwierdza wpis w legitymacji ubezpieczeniowej. Na stanowisku tym pracował do dnia 6 czerwca 1979 r. W dniu 6 czerwca 1979 r. został delegowany przez pracodawcę do pracy na budowie eksportowej w Libii, gdzie pracował do dnia 9 czerwca 1981 r. Odwołujący podał, że

w legitymacji ubezpieczeniowej ma wpitą pieczęć potwierdzającą zatrudnienie

w (...) w T. w dniu 28 lipca 1981 r. Jak wskazał, z Archiwum Zakładowego (...) w K. (...) w T. otrzymał wykaz Ewidencji pracowników (...), w którym znajdują się jego dane osobowe, a także data zatrudnienia (5 września 1978 r.) oraz data wyjazdu do Libii (6 czerwca 1979 r.). Dokument ten został złożony w ZUS wraz z pozostałymi dokumentami. W piśmie procesowym z dnia 5 września 2018 r. (data prezentaty: 10 września 2018 r.) odwołujący podał, że domaga się uwzględnienia przy przeliczeniu kapitału początkowego

i emerytury okresu zatrudnienia na budowie eksportowej w Libii od 7 czerwca 1979 r.

do 28 lipca 1981 r. (k. 15). Na rozprawie w dniu 2 października 2018 r. wskazał zaś, że domaga się ustalenia wysokości kapitału początkowego i emerytury we wskazanym wyżej okresie przy uwzględnieniu wynagrodzenia, jakie otrzymywał w tym czasie pracownik zastępczy zatrudniony na stanowisku ślusarza w (...) w T.

(k. 19).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o umorzenie postępowania na zasadzie art. 477⁽¹³⁾ k.p.c. w zakresie, w jakim żądanie ubezpieczonego zostało zaspokojone przez wydanie decyzji z dnia: 18 czerwca 2018 r.

i 19 czerwca 2018 r. oraz o oddalenie odwołania w pozostałym zakresie. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że na podstawie dołączonych do odwołania dokumentów sprawa została ponownie rozpatrzona i decyzją z dnia 18 czerwca 2018 r. Zakład wydał decyzję

o ponownym ustaleniu kapitału początkowego, który na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 28.083,33 zł, w wyniku doliczenia do stażu pracy odwołującego okresu jego zatrudnienia

w (...) w T. od 5 września 1978 r. do 6 czerwca 1979 r. przyjmując za powyższy okres minimalne wynagrodzenie pracowników na zasadzie

art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej. Przy obliczaniu kapitału początkowego, Zakład

nie uwzględnił w stażu pracy ubezpieczonego okresu jego zatrudnienia od 7 czerwca 1977 r. do 28 lipca 1981 r., ponieważ na podstawie przedłożonych dokumentów nie można było jednoznacznie potwierdzić ciągłości zatrudnienia wnioskodawcy w (...) w T.. Jak wskazał ZUS, nie można wykluczyć, że wpis w legitymacji ubezpieczeniowej datowany

na 28 lipca 1981 r. wynika z powtórnego zatrudnienia. Również sam ubezpieczony składając wniosek o emeryturę w informacji dotyczącej okresów składkowych i nieskładkowych zaznaczył, że pracował w (...) w T. do 6 czerwca 1979 r. Zakład podkreślił, że brak jest dokumentu stwierdzającego dokładny okres zatrudnienia wnioskodawcy w tym zakładzie pracy. W piśmie procesowym

z dnia 27 sierpnia 2018 r. (...) Oddział w T. podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie (k. 13).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Odwołujący R. S., urodzony w dniu (...),

od 25 października 1972 r. do 18 października 1974 r. (1 rok, 11 miesięcy i 25 dni) odbywał zasadniczą służbę wojskową.

Od 26 listopada 1974 r. do 13 września 1975 r. (9 miesięcy

i 18 dni) pracował w Grupie (...) S.A. jako ślusarz. Od 16 lutego 1976 r. do 15 lutego

1977 r. (11 miesięcy i 29 dni) był zatrudniony w K. (...) w K. jako milicjant. Od 31 stycznia 1978 r. do 12 sierpnia 1978 r. (6 miesięcy i 13 dni) pracował

w (...) w T. jako operator kokil. Od 5 września 1978 r. do 6 czerwca 1979 r. (9 miesięcy i 2 dni) odwołujący był zatrudniony w (...) w T.. Umową o pracę z dnia 5 września 1978 r. powierzono mu stanowisko ślusarza-zbrojarza.

W zaświadczeniu kwalifikacyjnym z dnia 30 listopada 1978 r. wskazano na stanowisko zbrojarza-betoniarza. Zgodnie z treścią karty obiegowej zmiany z dnia 2 czerwca 1979 r.,

w tym czasie odwołujący zajmował stanowisko zbrojarza. Od 7 czerwca 1979 r. do 9 czerwca 1981 r. odwołujący był zatrudniony na budowie eksportowej w Libii. Na eksporcie odwołujący pracował w charakterze zbrojarza-ślusarza w

zakładzie budowlanym przy produkcji nadproży, belek, kręgów studzienkowych i zbiorników wodnych. W tym samym czasie, w takim samym charakterze w (...) w T. pracował S. G. (1), zatrudniony w tym zakładzie w dniu 17 sierpnia

1973 r. Wynagrodzenie S. G. (1), zatrudnionego w (...) w T. na stanowiskach zbrojarza i ślusarza-zbrojarza w latach 1979-1981 obrazują karty ewidencyjne wynagrodzeń znajdujące się w jego aktach osobowych.

dowód:

- zaświadczenie (...) w T. z dnia 04.04.2018 r.- k. 22 akt ZUS,
- świadectwa pracy z dnia: 16.11.2017 r. i 12.08.1978 r.- k. 6, 8 akt ZUS,
- zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (druk Rp-7) z dnia 12.03.2018 r.- k. 12 akt ZUS,
- umowa o pracę z dnia 05.09.1978 r.- akta ZUS,
- zaświadczenie kwalifikacyjne z dnia 30.11.1978 r.- akta ZUS,

- karta obiegowa zmiany z dnia 02.06.1979 r.- akta ZUS,
- wpisy w legitymacji ubezpieczeniowej na stronie 6 i 82- k. 34-35 akt ZUS,
- karty ewidencyjne wynagrodzeń odwołującego- akta osobowe,
- karty ewidencyjne wynagrodzeń S. G. (1)- akta osobowe S. G.,
- angaże S. G. (1)- akta osobowe S. G.,
- zeznania świadka Z. S.- k. 54-54v,
- zeznania odwołującego R. S.- k. 35-35v,

W dniu 4 kwietnia 2018 r. odwołujący wystąpił do ZUS z wnioskiem o emeryturę.

dowód:

- wniosek z dnia 04.04.2018 r.- k. 1-3 akt ZUS,

Decyzją z dnia 11 kwietnia 2018 r. (...) Oddział w T. ustalił odwołującemu wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. w kwocie 25.038,20 zł. Podstawę wymiaru kapitału początkowego wyliczył na 436,35 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych,

tj. od 1 stycznia 1974 r. do 31 grudnia 1983 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 35,74%. Podstawę wymiaru kapitału organ rentowy ustalił

w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przez kwotę bazową,

tj. 1.220,89 zł. Za okres od 31 stycznia 1978 r. do 12 sierpnia 1978 r. Zakład przyjął

na zasadzie art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej minimalne wynagrodzenie pracowników

ze względu na brak w aktach sprawy dokumentów stwierdzających rzeczywiście osiągnięte przez wnioskodawcę przychody. Z kolei za lata 1979-1983, za które nie zostało udokumentowane zatrudnienie wnioskodawcy, uwzględnił przychody zerowe. Obliczając wysokość kapitału początkowego, ZUS uwzględnił ubezpieczonemu 4 lata, 3 miesiące i 25 dni okresów składkowych. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyliczył na 32,65%.

Przy obliczaniu kapitału początkowego Zakład nie uwzględnił w stażu pracy okresu zatrudnienia ubezpieczonego od 5 września 1978 r. do 6 czerwca 1979 r. w (...) w T.. Za okres ten przedłożona została strona tytułowa „Ewidencji pracowników fizycznych rok 1979-1980” oraz karta ewidencyjna pracowników fizycznych zawierająca wpis z nazwiskiem odwołującego. Brak było natomiast dokumentu stwierdzającego dokładny okres zatrudnienia wnioskodawcy.

dowód:

- decyzja ZUS z dnia 11.04.2018 r. z załącznikami- k. 24-28 akt ZUS,

Decyzją z dnia 16 kwietnia 2018 r. (...) Oddział w T., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 4 kwietnia 2018 r., przyznał R. S. emeryturę od dnia

1 kwietnia 2018 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Wysokość emerytury ustalona została według zasad określonych w art. 26 ustawy emerytalno-rentowej. Podstawę obliczenia świadczenia stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowiła równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób

w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwota składek zaewidencjonowanych

na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 14.395,86 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego: 94.545,59 zł, zaś średnie dalsze trwanie życia: 206,40 miesięcy. Emeryturę wyliczono na kwotę 527,82 zł brutto. Do obliczenia emerytury przyjęto średnie dalsze trwanie życia wynikające z tablicy trwania życia obowiązującej w dniu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, ponieważ okazało się dla ubezpieczonego korzystniejsze, tj. niższe niż średnie dalsze trwanie życia ustalone na podstawie tablicy trwania życia obowiązującej w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę. Emerytura okazała się niższa od najniższej emerytury, która wynosi 1.029,80 zł brutto. Emerytura ubezpieczonego nie została podwyższona do najniższej emerytury, ponieważ wnioskodawca nie udowodnił łącznie okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 25 lat.

dowód:

- decyzja ZUS z dnia 16.04.2018 r.- k. 29 akt ZUS,

Decyzją z dnia 18 czerwca 2018 r. (...) Oddział w T., na skutek wniosku z dnia 21 maja 2018 r., ustalił odwołującemu wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. w kwocie 28.083,33 zł. Podstawę wymiaru kapitału początkowego wyliczył na 471,87 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1974 r. do 31 grudnia 1983 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wzrósł do 38,65%. Podstawę wymiaru kapitału organ rentowy ustalił w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przez kwotę bazową, tj. 1.220,89 zł. Za okres od 31 stycznia 1978 r. do 12 sierpnia 1978 r. oraz od 5 września 1978 r. do 6 czerwca 1979 r. Zakład przyjął na zasadzie art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej minimalne wynagrodzenie pracowników ze względu na brak w aktach sprawy dokumentów stwierdzających rzeczywiście osiągnięte przychody. Za lata 1980-1983 uwzględnił zaś przychody zerowe, ponieważ ubezpieczony nie udowodnił, aby w tym czasie pozostawał w zatrudnieniu. Obliczając wysokość kapitału początkowego, ZUS uwzględnił ubezpieczonemu 5 lat i 27 dni okresów składkowych. Do stażu pracy Zakład doliczył ubezpieczonemu okres jego zatrudnienia w (...) w T. od 5 września 1978 r. do 6 czerwca 1979 r., przyjmując za ten okres minimalne wynagrodzenie pracowników na zasadzie art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego ZUS wyliczył na 35,39%.

dowód:

- decyzja ZUS z dnia 18.06.2018 r. z załącznikami- k. 37-41 akt ZUS,

Decyzją z dnia 19 czerwca 2018 r. (...) Oddział w T., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 21 maja 2018 r., przeliczył odwołującemu emeryturę od 1 kwietnia 2018 r., tj. od daty nabycia uprawnień do świadczenia. Po przeliczeniu, kwota składek zaewidencjonowana na koncie odwołującego z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 14.395,86 zł. Po korekcie kapitału początkowego, kwotę skorygowanego i zwaloryzowanego kapitału początkowego ustalono na 106.044,14 zł, a wysokość emerytury na kwotę 583,53 zł brutto.

dowód:

- decyzja ZUS z dnia 19.06.2018 r.- k. 42-43 akt ZUS,

W dniu 11 lipca 2018 r. odwołujący wystąpił do ZUS z wnioskiem o przeliczenie świadczenia, przedkładając dodatkową dokumentację archiwalną, w tym karty zarobkowe

za lata 1978-1979. Decyzją z dnia 24 sierpnia 2018 r. ZUS Przeliczył odwołującemu kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 r., który wyniósł 28.733,32 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych od 1 stycznia 1974 r. do 31 grudnia 1983 r. ze wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru na poziomie 42,61%. Podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła 520,22 zł. Za okres od 5 września 1978 r. do 6 czerwca 1979 r. Zakład przyjął wynagrodzenie wynikające z przedłożonych kart wynagrodzeń. Za okres od 31 stycznia 1978 r. do 12 sierpnia 1978 r. uwzględnił zaś minimalne wynagrodzenie ze względu na brak w aktach sprawy dokumentów stwierdzających rzeczywiście osiągnięte przez wnioskodawcę przychody. Za lata 1980-1983, za które nie zostało udokumentowane zatrudnienie odwołującego, przyjął przychody zerowe. Obliczając wysokość kapitału początkowego, ZUS uwzględnił ubezpieczonemu 5 lat i 26 dni okresów składkowych. Przy obliczaniu kapitału początkowego Zakład nadal nie uwzględnił w stażu pracy okresu zatrudnienia wnioskodawcy od 7 czerwca 1979 r. do 28 lipca 1981 r. na budowie eksportowej w Libii.

dowód:

- wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno-rentowego z dnia 11.07.2018 r. z załącznikami- akta ZUS,
- decyzja ZUS z dnia 24.08.2018 r. z załącznikami- akta ZUS,

Decyzją z dnia 27 sierpnia 2018 r. (...) Oddział w T., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 11 lipca 2018 r., przeliczył odwołującemu emeryturę od 1 lipca 2018 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Po przeliczeniu, kwota składek zaewidencjonowana na koncie odwołującego z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 14.395,86 zł. Po korekcie kapitału początkowego, kwotę skorygowanego i zwaloryzowanego kapitału początkowego ustalono na 108.498,54 zł, a wysokość emerytury na kwotę 595,42 brutto.

dowód:

- decyzja ZUS z dnia 27.08.2018 r.- akta ZUS,

W toku postępowania Sąd zwrócił się do (...) Oddział w T. o przedłożenie hipotetycznego przeliczenia kapitału początkowego i emerytury odwołującego przy uwzględnieniu okresu jego zatrudnienia na budowie eksportowej od 7 czerwca 1979 r.

do 28 lipca 1981 r. do stażu oraz przy przyjęciu za ten okres wynagrodzenia zastępczego pracownika zatrudnionego w (...) w T. w w/w okresie, ustalonego zgodnie z treścią kart wynagrodzeń S. G. (1) zatrudnionego w charakterze zbrojarza. Zgodnie z hipotetycznym wyliczeniem, po doliczeniu do stażu pracy okresu zatrudnienia odwołującego na eksporcie w Libii od 7 czerwca 1979 r. do 28 lipca 1981 r. i przyjęciu za ten okres jako wynagrodzenia zastępczego zarobków S. G. (1), wysokość kapitału początkowego odwołującego na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniosła 42.067,52 zł. Wysokość emerytury na dzień 1 kwietnia 2018 r. ustalona zaś została na kwotę 839,37 zł, a po waloryzacji od 1 marca 2019 r. na kwotę 863,38 zł.

dowód:

- hipotetyczne wyliczenie- k. 41-42,

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów oraz zeznania świadka i odwołującego.

Sąd pozytywnie ocenił dowody z dokumentów, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości, zaś ich forma i treść formalna nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego. Dokumenty urzędowe stanowiły więc dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art.

244 § 1 k.p.c.), zaś dokumenty prywatne- dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245).

Sąd w całości dał wiarę zeznaniom świadka Z. S. i słuchanego w charakterze strony R. S., którzy wskazali na okoliczności istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia. Zeznania te zasługiwały na walor wiarygodności, gdyż były spójne i logiczne. Pośrednio znalazły również potwierdzenie w treści dokumentów.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie od zaskarżonych decyzji podlegało częściowemu uwzględnieniu. Postępowanie zaś w części uwzględniającej odwołanie w związku z wydanymi przez (...) Oddział w T. decyzjami z dnia: 18 czerwca 2018 r. i 19 czerwca 2018 r. należało umorzyć.

W niniejszej sprawie odwołujący R. S. domagał się przeliczenia zarówno kapitału początkowego, jak i emerytury przy uwzględnieniu okresu jego zatrudnienia na budowie eksportowej w Libii od 7 czerwca 1979 r. do 28 lipca 1981 r. i osiągniętych przez niego wówczas zarobków w oparciu o wynagrodzenie zastępcze z kart wynagrodzeń S. G. (1).

Odwołującemu przysługuje emerytura obliczona według nowych zasad na podstawie art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Według tego przepisu, emerytura dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy jej obliczenia (art. 25 ustawy) przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, ustalone wspólnie dla kobiet i mężczyzn wyrażone w miesiącach. Podstawą obliczenia jest kwota: 1) zwaloryzowanych składek na ubezpieczenie emerytalne zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego, 2) zwaloryzowanego kapitału początkowego ustalanego dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem 1 stycznia 1999 r. opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy (kwota tzw. hipotetycznej emerytury na dzień 1 stycznia 1999 r.) oraz 3) środków zewidencjonowanych na subkoncie, o których mowa w art. 40a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych („Emerytury i renty z FUS. Emerytury pomostowe. Okresowe emerytury kapitałowe. Komentarz”, K. Antonów (red.), M. Bartnicki, B. Suchacki, M. Zieleniecki, LEX, 2014).

Jak wynika z treści art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 ze zm.), podstawą obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185. Zgodnie zaś z art. 26 ust. 1 tej ustawy, emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

W myśl art. 174 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy: 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6; 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5 oraz 3) okresy nieskładkowe,

o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2 (art. 174 ust. 2 ustawy). Przy ustalaniu kapitału początkowego do okresów, o których mowa w art. 7 pkt 5 stosuje się art. 53 ust. 1 pkt 2 (art. 174 ust. 2a ustawy). Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. (art. 174 ust. 3 powołanej ustawy).

Z przepisów ustawy emerytalnej i rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1412) wynika, że w przypadku okresów pracy za granicą przypadających przed dniem 1 stycznia 1991 r., przy wyliczaniu wysokości świadczeń bierze się pod uwagę nie faktycznie otrzymywane wynagrodzenie przez danego pracownika, ale kwoty wynagrodzenia przysługującego w tym okresie pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę. W przypadku pracy za granicą, nie bierze się więc pod uwagę faktycznie wypłaconego wynagrodzenia, a więc wynagrodzenia w dewizach przeliczonego po jakimś kursie tylko tzw. „wynagrodzenie zastępcze”. Zgodnie z art. 22 pkt 2 ustawy emerytalnej, Rada Ministrów w drodze rozporządzenia określa szczegółowe zasady ustalania podstawy wymiaru emerytury i renty, uwzględniające w szczególności przypadki, w których podstawę wymiaru emerytury lub renty dla pracowników zatrudnionych za granicą ustala się na podstawie wynagrodzenia przysługującego pracownikom zatrudnionym w tym okresie w kraju w tym samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę, albo na podstawie kwot ryczałtowych. Treść wydanego na tej podstawie § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent z dnia (Dz. U. z 1989 r. Nr 11 poz. 63 ze zm.) stanowi, że jeżeli w okresie, z którego wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru, pracownik był zatrudniony za granicą, do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się za okresy tego zatrudnienia: 1) kwoty, od których za te okresy opłacono składkę na ubezpieczenie społeczne w kraju, albo 2) jeżeli okres zatrudnienia

za granicą przypada przed dniem 1 stycznia 1991 r.- kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę. Z przepisu

§ 10 rozporządzenia wynika alternatywa rozłączna i jej drugi człon (zdanie z pkt 2) nie jest uwarunkowany od niespełnienia się normy z pierwszego przepisu (zdania z pkt 1). Norma prawna wynikająca z tego przepisu jest zatem taka, że dla zatrudnionych za granicą do końca 1990 r. przyjmuje się wynagrodzenie zastępcze do ustalenia podstawy wymiaru. Wysokość tego wynagrodzenia potwierdza pracodawca, który zatrudniał pracownika przed jego wyjazdem do pracy za granicę (por. wyroki SN: z dnia 4 marca 2010 r., I UK 306/09, OSNP 2011/17-18/236 i z dnia 9 stycznia 2012 r., II UK 74/11, OSNP 2012/23-24/295).

Jak z powyższego wynika, za czas eksportu przyjmuje się tzw. wynagrodzenie zastępcze, a więc kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę.

W oparciu o zgromadzony w aktach sprawy materiał dowody, w tym zeznania świadka, Sąd ustalił, że na eksporcie w Libii odwołujący był zatrudniony od 7 czerwca

1979 r. do 9 czerwca 1981 r. Data początkowa zatrudnienia odwołującego w (...) w T. wynika z treści wpisu dokonanego na stronie 82 legitymacji ubezpieczeniowej oraz dokumentów złożonych w aktach osobowych, w tym umowy o pracę z dnia 5 września 1978 r., którą powierzono ubezpieczonemu od tego dnia stanowisko ślusarza-zbrojarza. Również w kartach ewidencyjnych wynagrodzeń odnotowano, że do pracy w (...) w T. odwołujący został przyjęty w dniu 5 września 1978 r. Zaznaczono w nich też, że w dniu 6 czerwca 1979 r. ubezpieczony został zwolniony w związku z delegacją do Libii. Pokrywa się to z twierdzeniem samego odwołującego, że na budowie eksportowej w Libii pracował od 7 czerwca 1979 r. Co prawda jako datę końcową zatrudnienia na eksporcie w Libii ubezpieczony wskazał dzień 28 lipca 1981 r., ale na podstawie zeznań świadka Sąd przyjął, że faktycznie pracę na budowie eksportowej

w Libii odwołujący wykonywał do 9 czerwca 1981 r. Siostra odwołującego Z. S. zeznała bowiem, że jej brat wrócił do kraju z Libii w dniu 10 czerwca 1981 r., a pamięta tę datę, ponieważ miało to miejsce 4 dni po ślubie młodszego brata, na który ubezpieczonemu nie udało się dotrzeć. W ocenie Sądu, zeznania świadka były wiarygodne. Na stronie 6 legitymacji ubezpieczeniowej w części dotyczącej poświadczenia o uprawnienu do świadczeń leczniczych pracodawca potwierdził, że po powrocie z Libii w dniu 28 lipca 1981 r. ubezpieczony pozostawał jeszcze w zatrudnieniu w (...) w T..

Okres od 7 czerwca 1979 r. do 9 czerwca 1981 r. należało zatem uwzględnić odwołującemu przy przeliczeniu kapitału początkowego i emerytury przy przyjęciu za ten okres wynagrodzenia zastępczego z kart ewidencyjnych wynagrodzeń S. G. (1), zatrudnionego w (...) w T. na stanowisku zbrojarza i ślusarza-zbrojarza w latach 1979-1981, a więc w tym samym czasie, w którym ubezpieczony pracował na budowie eksportowej w Libii.

Zgodnie z hipotetycznym wyliczeniem, po doliczeniu do stażu pracy okresu zatrudnienia odwołującego na eksporcie w Libii od 7 czerwca 1979 r. do 28 lipca 1981 r.

i przyjęciu za ten okres jako wynagrodzenia zastępczego zarobków S. G. (1), wysokość kapitału początkowego odwołującego na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniosła 42.067,52 zł, zaś wysokość emerytury na dzień 1 kwietnia 2018 r. ustalona została na kwotę 839,37 zł, a po waloryzacji od 1 marca 2019 r. na kwotę 863,38 zł. Obie wartości okazały się wyższe niż te wyliczone zaskarżonymi decyzjami. Ulegną one nieco modyfikacji, ponieważ ostatecznie Sąd przyjął, że na budowie eksportowej w Libii odwołujący pracował nie do 28 lipca 1981 r., ale do 9 czerwca 1981 r. Odwołujący nie kwestionował hipotetycznego wyliczenia sporządzonego przez ZUS.

Sąd zmienił więc zaskarżone decyzje w ten sposób, że przyznał odwołującemu prawo do przeliczenia emerytury z uwzględnieniem w kapitale początkowym okresu zatrudnienia na eksporcie w Libii od 7 czerwca 1979 r. do 9 czerwca 1981 r., przy przyjęciu za powyższy okres wynagrodzenia zastępczego z kart wynagrodzeń S. G. (1).

Po wniesieniu odwołania od zaskarżonych decyzji, Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonał przeliczenia kapitału początkowego i emerytury odwołującego. Decyzją z dnia

18 czerwca 2018 r. ustalił odwołującemu wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. w kwocie 28.083,33 zł. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyliczył na 38,65%. Do stażu pracy Zakład doliczył ubezpieczonemu okres jego zatrudnienia w (...) w T. od 5 września 1978 r.

do 6 czerwca 1979 r., przyjmując za ten okres minimalne wynagrodzenie pracowników na zasadzie art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej. Decyzją z dnia 19 czerwca 2018 r.

(...) Oddział w T. przeliczył zaś odwołującemu emeryturę od 1 kwietnia 2018 r.,

tj. od daty nabycia uprawnień do emerytury. Po korekcie kapitału początkowego, kwotę skorygowanego i zwaloryzowanego kapitału początkowego ustalono na 106.044,14 zł,

a wysokość emerytury na kwotę 583,53 zł brutto. Poprzez wydanie decyzji z dnia

18 i 19 czerwca 2018 r. żądanie odwołania zostało zatem częściowo uwzględnione, ponieważ przy przeliczeniu ZUS doliczył odwołującemu do stażu pracy okres jego zatrudnienia

w (...) w T. od 5 września 1978 r. do 6 czerwca 1979 r. W tym więc zakresie postępowanie wywołane odwołaniem ubezpieczonego od decyzji z dnia

11 i 16 kwietnia 2018 r. należało umorzyć. Stosownie bowiem do treści art. 477¹³ § 1 k.p.c., zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji lub wojewódzki zespół do spraw orzekania

o niepełnosprawności zaskarżonego orzeczenia przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd- przez wydanie decyzji lub orzeczenia uwzględniającego w całości lub w części żądanie strony- powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części. Poza tym zmiana

lub wykonanie decyzji lub orzeczenia nie ma wpływu na bieg sprawy. Przepis ten stanowi

lex specialis w stosunku do art. 182-183 k.p.c. oraz art. 355 k.p.c. i przewiduje szczególny przypadek umorzenia postępowania, gdy- jak podkreśla się w doktrynie- dalsze jego prowadzenie jest zbędne z uwagi na to, że zaskarżona decyzja została przez organ rentowy zmieniona poprzez wydanie decyzji uwzględniającej w całości lub w części żądanie strony

(w trakcie postępowania cywilnego przed wydaniem rozstrzygnięcia w sprawie przez sąd)
i ubezpieczony osiągnął swój cel.

Uwzględniając powyższe okoliczności, Sąd umorzył postępowanie w zakresie uwzględnionym wydaniem przez (...) Oddział w T. decyzji z dnia 18 czerwca 2018 r. i 19 czerwca 2018 r. na podstawie art. 477¹³ § 1 k.p.c.

W pozostałym zakresie odwołanie podlegało oddaleniu.

Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia przy przeliczeniu kapitału początkowego i emerytury okresu zatrudnienia odwołującego na budowie eksportowej w Libii od 10 czerwca 1981 r. do 28 lipca 1981 r. Brak było w aktach sprawy dokumentów, które potwierdzałyby, że w tym czasie ubezpieczony nadal pracował za granicą. W oparciu o spójne i przekonujące zeznania świadka Z. S. Sąd ustalił zaś, że na eksporcie odwołujący był zatrudniony tylko do 9 czerwca 1981 r.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów prawa, a także art. 477² § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 477¹³ § 1 k.p.c. Sąd orzekł, jak punktach 1-3 wyroku.